

ПОЛОЖЕННЯ

про заходи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у Заскладі дошкільної освіти №2 «Подільнячка»

1. Вступна частина та визначення понять

Дане Положення є внутрішнім нормативним актом закладу, який визначає стратегію боротьби з будь-якими проявами насильства. У дошкільному віці діти лише вчаться соціалізуватися, тому вкрай важливо розрізняти **випадковий конфлікт** (одноразова сварка за іграшку) та **булінг** (систематичне знущання).

1.1 Булінг (цькування) у ЗДО — це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

1.2 Мета: створення безпечного, вільного від насильства середовища для всіх учасників освітнього процесу.

1.3. Нормативні документи, щодо реагування на випадки булінгу

- Наказ МОН № 1646 від 28.12.2019: основний документ, що затверджує Порядок реагування на випадки булінгу та заходи виховного впливу.
- Постанова КМУ від 4 червня 2025 р. № 658: затверджує Типову програму унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, що є обов'язковою для впровадження в закладах освіти.
- Алгоритм взаємодії МОН (опубліковано 13.09.2024): детальна інструкція щодо превенції та кроків у разі виявлення ознак насильства.
- Порядок реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми (Постанова КМУ від 19.11.2025р. №1513) визначає механізм реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з діть в закладах освіти
 - [Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу \(цькуванню\)»](#) від 18 грудня 2018 року № 2657-VIII. Зокрема, вказаним нормативно-правовим актом внесені зміни до Кодексу

України про адміністративні правопорушення та Закону України «Про освіту», які направлені на удосконалення у сфері протидії булінгу.

- [Міністерством освіти і науки України затверджений наказ «Деякі питання реагування на випадки булінгу \(цькування\) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»](#) від 28 грудня 2019 року №1646, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 року за № 111/34394, №112/34395. Даним наказом затверджений порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядок застосування заходів виховного впливу.

2. Ознаки булінгу в ЗДО

Для ідентифікації випадку цькування комісія закладу керується такими критеріями:

1. **Систематичність (повторюваність):** Дія вчиняється неодноразово щодо однієї і тієї ж дитини або працівника.
2. **Наявність сторін:** Кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), за наявності — спостерігачі.
3. **Наслідки:** Нанесення дитині емоційної травми, поява страху перед відвідуванням садочка, фізичні ушкодження, приниження гідності.
4. **Дисбаланс сил:** Різниця у фізичних можливостях, віці, рівні психологічного розвитку або соціальному статусі батьків.

3 Повноваження директора та уповноважених ним осіб щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню)

3.1. Керівник закладу:

- здійснює контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;
- розглядає скарги про відмову у реагуванні на випадки булінгу (цькування) за заявами здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та приймає рішення за результатами розгляду таких скарг;
- забезпечує створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування);
- з урахуванням пропозицій територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, служб у справах

дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді розробляє, затверджує та оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;

- розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживає відповідних заходів реагування;

- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти.

3.2. Вихователь – методист:

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування).

- забезпечує реалізацію просвітницького напрямку всіх учасників освітнього процесу, шляхом організації тематичних заходів, бесід, консультацій з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії;

- забезпечує прозорість та інформаційну відкритість шляхом формування та оприлюднення інформації на веб-сайті закладу, розміщення в інформаційних куточках для батьків, здобувачів освіти інформації та нормативно-правові акти з питань щодо протидії боулінгу;

- розробляє план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;

- взаємодіє з родинами вихованців з питань запобігання насильству та булінгу;

- слідує за правилами поведінки здобувача освіти з закладі освіти.

3.3. Педагогічні працівники :

- забезпечують здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;

- повідомляють директора про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;

- сприяють керівництву закладу освіти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);

- виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.

4. Порядок подання та розгляду заяв

Процедура реагування на сигнали про булінг має бути чіткою та невідкладною:

- **Суб'єкти подання:** Заяву можуть подати батьки, вихователі, помічники вихователів, психолог або будь-яка особа, що стала свідком інциденту.
- **Форма заяви:** Письмова заява подається на ім'я директора закладу. У ній зазначаються обставини події, дата, учасники та свідки.
- **Дії директора:** Врозовж **доби** після отримання заяви директор зобов'язаний повідомити територіальний орган Національної поліції України, а також службу у справах дітей (якщо це необхідно).
- **Комісія з розгляду:** Директор скликає комісію (не пізніше ніж через 3 дні), до якої входять адміністрація, практичний психолог та батьки сторін (за згодою).
- У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що керівник закладу освіти має повідомити постраждалого.
- Рішення Комісії реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

5. Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування)

В разі підтвердження факту вчинення булінгу (цькування), за результатами розслідування та висновків Комісії, повідомляються уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та служби у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в ЗДО.

Виконується рішення та рекомендації Комісії.

Надаються соціальні та психолого-педагогічні послуги здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу.

Директором, або уповноважені ним особи, відповідно чинного законодавства та в межах повноважень, здійснюють контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькування).

6. Права та обов'язки учасників освітнього процесу

6.1. Здобувачі освіти:

6.1.1. мають право на:

- повагу людської гідності;

- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;

- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування).

6.1.2. зобов'язані:

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;

- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля.

6.2. Працівники, які залучаються до освітнього процесу:

6.2.1. мають право на:

- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

6.2.2. зобов'язані:

- повідомляти директора, про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

6.3. Батьки здобувачів освіти:

6.3.1. мають право на:

- отримувати інформацію про діяльність, у тому числі - щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування), про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;

- подавати директору, або засновнику закладу освіти заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;

- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

6.3.2. зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;

- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;

- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- сприяти завідувачу у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);
- виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.

7 . Психолого-педагогічний супровід

Оскільки ми говоримо про дітей віком 3-6 років, покарання не є ефективним. Основним інструментом є **корекція**:

- Для дитини-кривдника розробляється індивідуальний план роботи з психологом (ігротерапія, казкотерапія).
- Для дитини-жертви створюється «зона психологічного комфорту», проводиться робота з відновлення впевненості у собі.

8. Прикінцеві положення

Це Положення переглядається щорічно. Воно має бути розміщене на інформаційних стендах у кожній роздягальні груп та на офіційному веб-сайті ЗДО.

Розробив практичний психолог

Вікторія ЯКОВЧУК